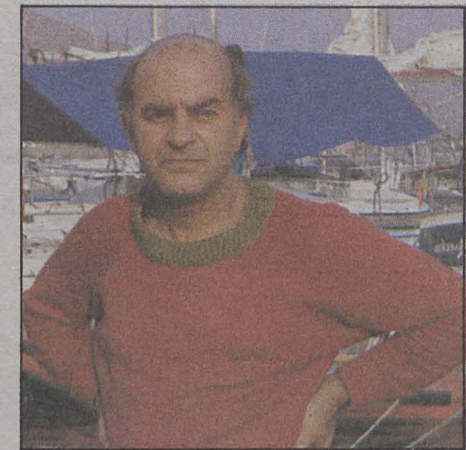

Τζια, το καταφύγιο καλλιτεχνών

Για τρεις ζωγράφους, τον Αλέκο Φασιανό, τον Γιάννη Μιγάδη και τον Νίκο Στεφάνου, που ρίζωσαν εκεί και ζωγραφίζουν τις ομορφιές της, αποτελεί και μόνιμη πηγή έμπνευσης

Αριστερά, ένας πίνακας του Αλέκου Φασιανού, εμπνευσμένος από την Τζια, με τίτλο «Εριππος Κείος» και, επάνω, ο ίδιος ο ζωγράφος στο νησί που αγάπησε.

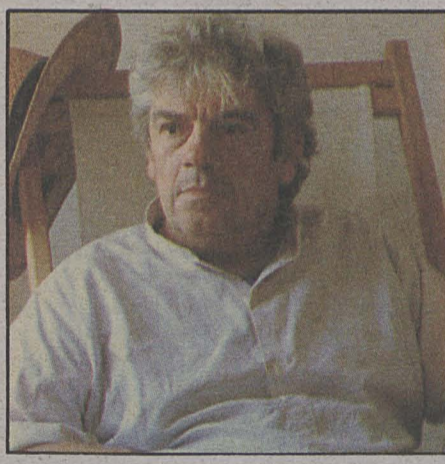
Η Κέα με τα κάταπρα σπίτια, την πράσινη θάλασσα και την ξερολιθιά, έγινε πηγή έμπνευσης για τους τρεις ζωγράφους.

Μιάμιση, μόλις, ώρα από το Λαύριο, η Κέα, της πράσινης θάλασσας και της ξερολιθιάς, των κάταπρων σπιτιών και των πανάρχαιων ήχων, έχει γίνει, τα τελευταία είκοσι χρόνια, το καταφύγιο, αλλά και ο τόπος έμπνευσης γνωστών καλλιτεχνών μας. Τρεις από αυτούς, ο Αλέκος Φασιανός, ο Γιάννης Μιγάδης και ο Νίκος Στεφάνου ρίζωσαν για τα καλά στη τζιώτικη γη. Κι όχι μόνο ζωγραφίζουν τα χρώματα και τις ομορφιές του κυκλαδίτικου αυτού νησιού, αλλά κι έχουν δημιουργήσει μια γκαλερί που φιλοξένησε μέχρι σήμερα τους καλύτερους καλλιτέχνες μας. Σ' αυτή εκθέτει από χθες, έργα του ο Νίκος Στεφάνου.

Εφθασα στην Κέα αργά το απόγευμα. Στο απάνεμο λιμάνι της (του Αγίου Νικολάου) που οι ιστορικοί λένε ότι είναι το μεγαλύτερο φυσικό λιμάνι της Μεσογείου, έβρισκαν καταφύγιο τα πλοία από τους δυνατούς βοριάδες που σάρωναν την περιοχή. Σήμερα ο οικισμός που έχει το όνομα Κορησσία προσπαθεί να διατηρήσει την αρχιτεκτονική παράδοση του νησιού που είχε χαλάσει κατά τη δεκαετία του '60, τότε, που δεν υπήρχε νόμος για τους παραδοσιακούς οικισμούς.

Περιδιαβαίνοντας τα σοκάκια της χώρας το μάτι μου σταματά και περιεργάζεται τις όμορφες ζωγραφιές του Φασιανού στους τοίχους των σπιτιών. Φθάνουν στο λόφο που λέγεται κάστρο μια και εκεί υπήρχε η αρχαϊκή ακρόπολις της Ιουλίδας όπου οι Φεράγκοι κατακτητές έχτισαν τον φεράγκικο φρούριο. Κατεβαίνοντας από το λόφο ψάχνω για το σπίτι του Αλέκου Φασιανού. Δεν θα δυσκολευτώ, τον ξέρουν όλοι και τον αγαπούν. Σαν τον αρχαίο Κείο ποιητή Βακχυλίδη που ύμνησε τη ζωή και τον έρωτα έτσι και ο Αλέκος Φασιανός αγάπησε την Κέα και μοιράζεται τον χρόνο της ζωής του μεταξύ Ιουλίδας, Βουρκάρι Παρισίου και Αθήνας.

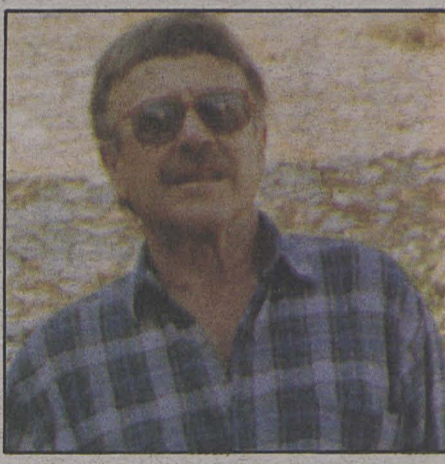
Τον βρήκα να ζωγραφίζει ένα μικρό αγόρι. Με κοιτάζει σκεφτικός καθώς προσπαθεί να εξηγήσει τους λόγους που τον έφεραν σ' αυτό το νησί. «Εμείς ήρθαμε στην Τζιά γιατί μας άρεσε η παρθενικότητα της φύσης, όχι μόνο σαν τόπος αναφυγής και διασκέδασης, αλλά σαν τόπος έμπνευσης και εργασίας. Πρώτος ήρθα εγώ πριν από είκοσι χρόνια μετά ήθελε ο Γιάννης Μιγάδης με τον Νίκο Στεφάνου. Αποκτήσαμε ντόπιους φίλους που αγαπούσαν τη ζωγραφική, τον Νίκο Δαλαρέτο και τον Σταμάτη Πασιόη και έτσι δημιουργήσαμε δειλά-δειλά την Βουρκαριανή, τη γνωστή γκαλερί που πήρε τ' όνομά της από το ψαροχώρι Βουρκάρι. Ήταν κάτι σαν παιχνίδι, δεν είχε κερδοσκοπικούς λόγους και αυτό προσέλκυσε και άλλους καλλιτέχνες. Ο Γιάννης Στεφάνου είναι από τους πρώτους που την επισκέφθηκε και έκανε τρεις εκθέσεις στην Βουρκαριανή, μετά ήθελε ο Βασίλης Μυταράς, ο Σταθόπουλος και άλλοι.

Επάνω, ο πίνακας του Νίκου Στεφάνου «Κέα: παραλία χωρίς τουρίστες» (1985), και αριστερά, ο ζωγράφος.

που σε περιτριγυρίζει είναι μια εικόνα που θέλω να αποτυπώσω όπως και αυτό το χρώμα το όχρω, το ξηρό, δίνει πάλι μια καινούργια έμπνευση χρώματος για την απόδοση ενός τοπίου και αυτά τα σπίτια που είναι κολλημένα στις πλαγιές, είναι ακόμα σημάδι ζωής.

Τον Γιάννη Μιγάδη τον συνάντησα στο σπίτι του πλάι στο δημοτικό σχολείο με τις αρχαίες κολώνες, περιτριγυρισμένο από ξερολιθιές και δένδρα που ο ίδιος φύτεψε. Η κουβέντα, περιστράφηκε γύρω από την Κέα. «Η Κέα που ανακαλύψαμε εμείς, μια ομάδα τότε εκδρομμένων του Σαββατοκύριακου, γύρω στο 1970, ήταν πανέμορφη», λέει ο ζωγράφος. «Μικρό Παρίσι» έλεγε η χώρα παλιά, οι κάτοικοί της. Πράγματι είναι μια γοητευτική πόλη με όμορφα σπίτια, πολλά νεοκλασικά ή απλά κυκλαδίτικα, μ' ένα ωραίο καθαρόαιμο νεοκλασικό δημαρχείο, με αρχοντικά ψηλοτάβανα, το φρούριο, τον ξενώνα με την καταπληκτική θέα στο πέλαγος, το δημοτι-

Επάνω, «Κορησσία», (1984), πίνακας του Γιάννη Μιγάδη και, αριστερά, ο ίδιος.

κό σχολείο που είχα την τύχη να μένω δίπλα του και που σου θυμίζει το Ζάππειο Μέγαρο. «Όμως η Τζια δεν είναι μόνο όλα αυτά. Είναι το ίδιο το νησί, η γη, οι πέτρες, οι βράχοι, οι φράγτες του, γλισμένοι με άπειρη καλαισθησία και λειτουργικότητα για τις βροχές, τ' αγροτικά σπίτια, οι αμυγδαλιές και οι χαρουπιές, τα μοναδικά αρχαία της ευρήματα και οι χαμένες πόλεις της μέσα στα πράσινα νερά της θάλασσας. «Εμείς λοιπόν, μια μικρή παρέα, εντυπωσιασμένοι απ' αυτό που βλέπαμε, αποφασίσαμε να αποκτήσουμε, εδώ ένα σπίτι. Πρώτος ο Φασιανός, και μετά εγώ αγοράσαμε τα στεκία μας -εγώ βρήκα ένα σιδεράδικο- και τ' αγαπήσαμε και κολλήσαμε στο νησί. Ήταν εκείνα τα χρόνια, θαρρώ, καλύτερα. Από τότε πολλά έχουν αλλάξει, όμως, πώς μπορείς να έχεις την αξίωση να αντισταθείς και να μείνει η ζωή προσκολλημένη σε μια στιγμή; Πάλι και τώρα, όταν περνά η αιχμή του καλο-

καιριού, ή την άνοιξη και μετά το φθινόπωρο, η Τζιά είναι απλά όμορφη και γοητευτική, όπως όταν την πρωτοείδαμε, όταν την ανακαλύψαμε». Ο Νίκος Στεφάνου μένει κι αυτός στην Ιουλίδα. Κάθε πρωί τον βλέπεις στην αυλή της Βουρκαριανής στο Βουρκάρι να ζωγραφίζει. Μίλησε για τον τόπο αυτό και για τη σχέση που έχει με τη ζωγραφική του. «Στην Κέα είδα τοπία χρυσά με χλόια, πράσινα και γκριζογάλανα βράχια, φυτόμορφα εκεί που δεν το περιμένεις, άλλοτε γαλήνια σαν γαϊδεμένα και άλλοτε άνυδρα και στυλνά με προεξέχουσες πελώριες πέτρες σχισμένες πλάγια, όπως στις τοιχογραφίες του Θεοφάνη και τις φορητές εικόνες του Διαμασπηνού. Ένας τόπος άλλοτε λιγομίλητος και άλλοτε αφηρηματικός, για την ιστορία των τεσσάρων μεγάλων πόλεων, τη θρησκευτική ερημία, το ακρωτήριο της Κεφάλας με τους νεολιθικούς τάφους, τη δυναμική και ρυθμική κάτοψη των ερειπίων της Αγίας Ειρήνης και τα διάσπαρτα θεμέ-

